

Joskus eteenpäin pääsee
vain kulkemalla lähtöruudun kautta.

NICHOLAS SPARKS PALUU

Suomentanut Ulla Selkälä

WSOY

NICHOLAS SPARKS

PALUU

SUOMENTANUT ULLA SELKÄLÄ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

The Return

COPYRIGHT © 2020 BY WILLOW HOLDINGS, INC.

FIRST PUBLISHED BY GRAND CENTRAL PUBLISHING

SUOMENKIELINEN LAITOS © ULLA SELKÄLÄ JA WSOY 2023

ISBN 978-951-0-49874-3

PAINETTU EU:SSA

Van Wien perheelle
Jeffille, Torrille, Annalle, Audrielle ja Aalle

PROLOGI

2019

KIRKKO MUISTUTTAA vuoristokappelia, samanlaisen voisi löytää Alpeilta Salzburgin seudulta, ja sisällä on miellyttävän viileää. On etelän elokuu ja ulkona paahtava helle, joten puvussa ja solmiossa olo on kaksin verroin tukala. En yleensä käytä pukua normaalielämässä. Ne ovat epämukavia, ja lääkärinä olen huomannut potilaiden suhtautuvan minuun avoimemmin kun en tärkeile turhan päiten vaatteilla, niin kuin eivät hekään yleensä.

Olen tullut tänne häihin. Olen tuntenut morsiamen reilut viisi vuotta, joskaan en ole varma pitäisikö hän meitä ystävinä. Alkuun, noin vuoden ajan hänen New Bernistä muuttonsa jälkeen, me soittelimme säännöllisesti, mutta sittemmin yhteydenpito on näivettynyt satunnaisiin tekstiviesteihin tuolloin tällöin, joskus hänen aloitteestaan, joskus minun aloitteestani. Välillämme on kuitenkin kiistaton side, joka juontaa juurensa vuosien takaisiin tapahtumiin. Joskus on vaikea muistaa millainen ihminen olin kun polkumme kohtasivat, mutta eikö

se ole tavallista? Elämä tarjoaa loputtomasti mahdollisuuksia kääntää suuntaa, ja siinä sivussa me kasvamme ja muutumme, ja kun katsomme taustapeiliin, näemme vilahduksen entisestä itsestämme jota ei kaikin ajoin tunnista samaksi ihmiseksi.

Jotkut asiat eivät ole muuttuneet, esimerkiksi nimeni, mutta olen nyt kolmekymmentäseitsemänvuotias ja aloittelemassa uutta uraa, joka ei käynyt edes mielessäni elämäni kolmena ensimmäisenä vuosikymmenenä. Kun pianonsoitto oli minulle ennen rakas harrastus, nyt soittaminen on taakse jäänyttä elämää, ja vaikka vartuin rakastavan perheen huomassa, nyt on kauan siitä kun viimeksi näin heistä ketään. Siihen on syynsä, mutta palataan niihin tuonnempana.

Juuri nyt olen vain iloinen ollessani täällä tänään, ja koska ehdin paikalle ajoissa. Lentoni Baltimoresta myöhästyi, ja jouduin jonottamaan pitkään autovuokraamossa. Vaikka en ole viimeinen saapuja, kirkko on jo yli puolillaan väkeä. Löydän paikan kolmannesta rivistä perältä katsoen ja yritän parhaani mukaan pujahtaa siihen huomaamatta. Penkit edessäni ovat täyttyneet naisista, joiden hatut tuovat mieleen Kentuckyn laukkakilpailut – uskomattomia luomuksia täynnä rusetteja ja kukkia, jotka maistuisivat varmaan vuohillekin, Näky hymyilyttää minua, muistutus siitä että etelässä on aina hetkittäin mahdollista sujahtaa maailmaan, jollaista ei tunnu olevan missään muualla.

Kun katselen ympärilleni, kukat vievät ajatukseni mehiläisiin. Mehiläiset ovat olleet osa elämäni lähestulkoon niin kauan kuin muistan. Ne ovat uskomattomia ja ihmeellisiä, loputtoman kiinnostavia olentoja. Minulla on toistakymmentä mehiläispesää, joiden hoito teettää vähemmän työtä kun voisi luulla, ja olen alkanut uskoa, että mehiläiset huolehtivat minusta samalla

tavalla kuin ne huolehtivat kaikista ihmisistä. Ilman niitä ihmis-elämä olisi lähes mahdotonta, sillä koko ruoantuotantomme on suureksi osaksi noiden pikku pörisijöiden varassa.

On käsittämättömän ihmeellinen ajatus, että elämä sellaisena kuin me sen tunnemme on riippuvainen jostakin niin yksinkertaisesta asiasta kuin mehiläisen lentelystä kasvista toiseen. Se saa uskomaan, että osa-aikainen harrastukseni on tärkeä suuressa kokonaiskuvassa, ja toisaalta juuri mehiläistenhoito se johdatti minut tännekin, tähän pikkukaupungin kirkkoon, kauas kotimaisemista. Toki tarinani, kaikkien hyvien tarinoiden tapaan, on myös kertomus tapahtumista ja olosuhteista ja muista ihmisistä, heidän joukossaan pari harmaahapsea, jotka tykkäsivät istuskella keinutuoleissa vanhan sekatavarakaupan verannalla Pohjois-Carolinassa. Mutta ennen kaikkea se kertoo kahdesta erilaisesta naisesta, joista toinen oli silloin vielä teinityttö.

Olen pannut merkille, että tarinankertojilla on taipumus maalata itsensä kertomuksen sankariksi. Luultavasti haksahdan itsekin samaan ansaan, mutta haluaisin kuitenkin huomauttaa, että suurin osa tapahtumista tuntuu minusta edelleen vain sattumien sarjalta. Siispä pyydänkin koko kertomukseni ajan pitämään mielessä, että en näe itseäni minkäänmoisena sankarina.

Mitä tulee tarinan päätökseen, nämä hääit lienevät jonkinlainen lopetus. Viisi vuotta sitten minun olisi ollut vaikea sanoa, oliko näiden toisiinsa kietoutuvien tarinoiden loppu onnellinen, traaginen vai katkeransuloinen. Entä nyt? Suoraan sanottuna nyt olen vielä enemmän kujalla, sillä tänne tuloani siivitti toive, että jospa tarina voisikin jonkin mutkan kautta jatkoa siitä, mihin se vuosia sitten jäi.

Jotta ymmärtäisit mitä tarkoitan on sinun matkattava kanssani ajassa taaksepäin maailmaan, joka huolimatta kaikesta mitä näiden vuosien mittaan on tapahtunut tuntuu yhä olevan vain henkäyksen päässä.

LUKU 1

2014

HUOMASIN TYTÖN ensimmäisen kerran päivä taloon muuttoni jälkeen kun hän käveli tiellä. Seuraavien puolentoista kuukauden ajan näin hänen laahustavan ohi muutamia kertoja viikossa pää kumarassa ja hartiat lysisssä. Pitkään aikaan emme ottaneet minkäänlaista kontaktia toisiimme.

Arvelin häntä teini-ikäiseksi – jokin olemuksessa kieli hänen raahaavan mukanaan kahta taakkaa, huonoa itsetuntoa ja ärtymystä maailmaa kohtaan – mutta kolmekymmentäkaksivuotiaana olin auttamatta liian vanha arvioimaan nuorelta näyttävien henkilöiden ikiä. Ainoa asia minkä tiesin hänestä varmasti, sen lisäksi että olin nähnyt ruskeat hiukset ja kaukana toisistaan olevat silmät, oli se että hän asui asuntovaunukylässä edempänä tien varressa ja tykkäsi kävellä. Tai todennäköisemmin hänen täytyi kävellä, koska ei omistanut autoa.

Huhtikuun taivas oli kirkas, lämmintä rapiat kaksikymmentä astetta ja tuulta juuri sen verran, että se kantoi kukkien tuoksua.

Kanukat ja atsaleat olivat ryöpsähtäneet lähes yhdessä yössä kukkaan. Ne reunustivat tontin rajalla soratietä joka mutkiteli hiljattain perimäni isoisän vanhan talon ohi New Bernin laitamilla Pohjois-Carolinassa.

Ja minä, Trevor Benson, entinen sotilaslääkäri ja vammautunut veteraani, varistelin laatikosta koipalloja julkisivun puoleisen kuistin vierustalle surkutellen sitä, ettei minun siten ollut tarkoitus aamuani käyttää. Kun talossa yritti saada jonkin asian tehdyksi, koskaan ei tiennyt milloin siitä tulisi valmista, sillä aina ilmaantui vielä jotain... ja siksi toisekseen, oliko vanhan rötiskön kunnostaminen edes vaivan väärtiä.

Talo, sanan väljässä merkityksessä, ei ollut kauneudella pilattu, ja aika oli vaatinut siltä veronsa. Isoisäni oli pystyttänyt sen omin käsin palattuaan toisesta maailmansodasta, ja vaikka hän oli taitava rakentaja, suunnittelijan lahjoilla häntä ei ollut siunattu. Talo oli suorakulmion muotoinen, siinä oli kuistit kahta puolen, kaksi makuuhuonetta, keittiö, olohuone ja kaksi kylpyhuonetta, ja ulkoverhouksen setripanelointi oli vuosien saatossa haalistunut hopeanharmahtavaksi, niin kuin isoisän pääkin. Kattoa oli paikkailtu, ikkunoista veti, ja keittiön lattia oli niin kalteva että sille kaatunut neste lirui takakuistin ovelle. Toivottavasti se oli tehnyt lattian kuivaamisesta helpompaa isoisälleni, joka oli elänyt yksin viimeiset kolmekymmentä vuotta elämästään.

Talo oli laisensa, mutta tontti sen sijaan oli ainutlaatuinen. Reilun kahden ja puolen hehtaarin alalla tönötti asuinrakennuksen lisäksi myös aavistuksen vinksallaan oleva talli ja vaja, mihin isoisä oli varastoinut hunajasadon, sekä silmänilona nähtävästi kaikkia ihmiskunnan tuntemia kukkivia kasveja, mukaan lukien apilamattoja ja luonnonkukkia. Tästä hetkestä

kesän loppuun asti tontti muistuttaisi maanpäällistä ilotulitusta. Lisäetuna oli näkymä Brices Creekille, jonka tumma vesi virtasi niin hitaasti, että joki heijasti usein taivaan kuin peili. Laskeva aurinko värjäsi vedenpinnan violetiksi, punaiseksi, oranssiksi ja keltaiseksi värimyrskyksi ja puhkoi hiipuvilla säteillään puiden oksilta roikkuvia espanjansammalverhoja.

Hunajamehiläiset viihtyivät paikassa, ja sehän nimenomaan oli ollut tarkoitus, sillä olen aika varma, että isoisä oli pitänyt enemmän mehiläisistä kuin ihmisistä. Isoisä oli ollut osaikainen mehiläistarhuri koko ikänsä, ja tontilla oli pitkälti toistakymmentä mehiläispesää. Hämmästelin usein sitä, että pesät olivat paremmassa kunnossa kuin itse päärakennus, tallista puhumattakaan. Olin tuloni jälkeen käynyt muutamia kertoja katsomassa pesiä pienen matkan päästä, ja vaikka kausi oli vasta alullaan, saatoin nähdä että yhdyskunnat olivat terveitä.

Populaatio kasvoi nopeasti kuten aina keväällä – jos oikein höristi korviaan, saattoi kuulla ahkeran surinan. Olin jättänyt mehiläiset omiin hoteisiinsa ja suurimman osan ajasta vain laitellut taloa asuttavaan kuntoon. Siivosin kaapit, otin talteen muutaman hunajapurkin ja heitin pois loput ruoat, muun muassa rasiällisen nahistuneita voileipäkeksejä, melkein tyhjän maapähkinävoitölkin ja hillopurnukan sekä pussillisen kuivuneita omenia. Laatikostot olivat pursuneet sekalaista roinaa: umpeen menneitä tarjouskuponkeja, puoliksi poltettuja kynttilöitä, magneetteja, toimimattomia kyniä, ja kaikki jouti mennä roskiin. Jääkaappi oli melkein tyhjä ja merkillisen puhdas, ei lainkaan homeisia ruokatarvikkeita tai pilaantuneen hajua niin kuin olin odottanut. Raijasin pois tonnikaupalla rojua, sillä suurin osa huonekaluista oli viitisenkymmentä vuotta vanhoja ja isoisällä oli ollut pienimuotoinen hamstrausongelma, ja sitten

palkkasin erinäköisiä ammatti-ihmisiä tekemään vaikeimmat työt. Teetin rakennusfirmalla pienen pintaremontin toiseen kylpyhuoneeseen, korjautin putkimiehellä keittiön vuotavan vesihanan, hiekkapesetin ja petsautin puulattiat, maalautin sisätilat, ja viimeisenä vaan ei vähäisimpänä, vaihdatin takaoven. Se oli lohjennut ovenpielen läheltä ja laudattu umpeen. Remontin valmistuttua tilasin siivoojaporukan puunaamaan paikan lattiaa kattoon ja asennutin taloon wifi-yhteyden läppäriäni varten. Lopuksi hankin vielä olohuoneeseen ja makuuhuoneeseen muutamia huonekaluja sekä ostin uuden television. Vanhassa oli jänönkorva-antenni, ja se oli isoa ja kömpelöä laatikkomallia. Isoisän mööpelit eivät kelvanneet edes kirpparille, vaikka vakuutin niiden käyvän antiikista, ja niinpä ne päätyivät kaatopaikalle.

Kuistit olivat kohtalaisen hyvässä kunnossa, ja vietin jommallakummalla enimmäen osan aamujani ja iltojani. Ja juuri se minut ajoi tarttumaan koipalloihiin. Kevät etelässä ei ole pelkkää kukkaloistoa, hunajamehiläisiä ja upeita auringonlaskuja, varsinkaan jos sattuu asumaan jokivarressa erämaaoloja muistuttavassa ympäristössä. Koska viime aikoina oli ollut tavallista lämpimämpää, käärmeet olivat alkaneet heräillä talvihorroksestaan. Olin äkännyt yhden ison roikaleen takakuistilta kun olin mennyt sinne aamulla kahvikuppeineni. Saatuani hitto soikoon melkein sydänhalvauksen ja loiskautettuani puolet kahvista paidan rintamukselle olin perääntynyt kiireesti takaisin sisälle.

Minulla ei ollut aavistustakaan millainen luikertelija se oli ollut, myrkyllinen vai ei. En ole käärmeiden tuntija. Mutta toisin kuin jotkut muut, kuten esimerkiksi isoisäni, tappaakaan en sitä halunnut. Riitti että otus pysyisi vain poissa nurkistani ja eläisi jossain näkymättömissä. Tiesin että käärmeet tekevät

hyödyllisiä asioita, kuten syövät hiiriä joiden olin kuullut rapistelevan seinissä öisin. Ääni sai kylmät väreet vilistämään selkäpiissäni, sillä vaikka olin viettänyt lapsuudenkesät isoisän luona, maalaiselämä oli minulle vierasta. Olin aina pitänyt itseäni enemmän urbaanina kerrostaloasukkina, ja sellainen olin ollutkin ennen kuin koko maailmani oli räjäytetty pirstaleiksi ja minut sen mukana. Ja juuri siksi olin nyt toipilas, mutta siitä lisää myöhemmin.

Palataan vielä toistaiseksi käärmeeseen. Vaihdettuani paidan muistin hämärästi, että isoisä oli häätänyt käärmeitä koipalloilla. Hän oli uskonut niiden olevan taika-aine kaikenlaisia tuhoeläimiä vastaan – niin lepakoita, hiiriä, luteita kuin käärmeitäkin – ja hän oli ostanut myrkkyä laatikkotolkulla. Sitä oli nytkin tallissa runsaasti, ja tuumien että kaipa isoisän oli jotain täytynyt tietää, hain yhden laatikon ja aloin syytää koipalloja hölläkätisesti talon ympärille, ensin taakse, sitten sivuille ja lopuksi edustalle.

Silloin näin jälleen tytön laahustamassa tiellä, joka vei taloni ohi. Hän oli pukeutunut farkkuihin ja t-paitaan, ja kai hän vaitosi olevansa tarkkailun kohteena, koska vilkaisi minuun päin. Hän ei hymyillyt eikä heilauttanut kättään, painoi vaan päänsä kumaraan aivan kuin toivoen, että voisi vältellä kaikenlaista kontaktia kanssani.

Kohautin olkapäitäni ja jatkoin töitäni, sikäli kuin koipallojen viskelyä työksi voi kutsua. Jostain syystä huomasin kuitenkin ajattelevani vaunukylää, jossa tyttö asui. Se sijaitsi tien päässä, puolisentoista kilometriä isoisän talolta eteenpäin. Olin uteliaisuuttani käynyt katsastamassa paikan pian tuloni jälkeen. Vaunut olivat ilmestyneet tienvarteen sitten viime vierailuni, ja olin kai vain tahtonut tietää keitä uudet

naapurini olivat. Nähdessäni kuusi tai seitsemän vanhaa vaunurähjää huiskin haiskin mutaisella kentällä, jonka perimmäiseen nurkkaan oli jätetty maisemaa rumentamaan palaneen vaunun mustuneet, osittain sulaneet jäännökset, ensimmäinen ajatukseni oli ollut, että isoisän paikkahan alkoi tuntua suoranaiselta Taj Mahalilta. Vaunujen välissä oli roikkunut pyykkinaruja kallistuneissa tolmissa. Laihat kanat olivat nokkineet jyviä palkkien päälle nostettujen autonrämien ja ruostuneiden kodinkoneiden seassa väistellen puskuriin kytkettyä vihaista pitbullia. Hurtan hampaat olivat olleet isot kuin pekonisiivut ja se oli haukkunut minua niin raivokkaasti, että vaahtoavasta kidasta oli roiskunut kuolaa. Tuota ei parane mennä silittelemään, muistan ajatelleeni. Mielessäni oli käväissyt, miksi kukaan haluaisi asua sellaisessa paikassa, vaikka tiesinhän minä syyn. Kotimatalla olin säälitellyt mielessäni asukkaita ja samaan hengenvetoon haukkunut itseäni snobiksi, sillä tiesin olevani onnekkaampi kuin useimmat, ainakin jos mittapuuna käytettiin rahaa.

»Asutko sä täällä?» kuulin jonkun kysyvän.

Kohotin katseeni ja näin tytön. Hän oli kääntynyt tiellä takaisin ja seisoj muutaman metrin päässä minusta sen oloisena, että halusi pitää selvän hajuraon, mutta erotin kuitenkin vaaleiden pisamien ryppään hänen poskissaan, jotka näyttivät lähes läpikuultavan kalpeilta. Panin myös merkille pari mustelmaa käsivarsissa, aivan kuin hän olisi lyönyt ne johonkin. Tyttö ei ollut erityisen sievä, ja hänessä oli vielä jonkinlaista keskeneräisyyden tuntua, mikä sai minut jälleen pitämään häntä teini-ikäisenä. Varuillaan oleva ilme vihjasi, että hän oli valmis juoksemaan pakoon jos tekisin pienenkin eleen hänen suuntaansa.

»Toistaiseksi», sanoin ja hymyilin. »Mutta en tiedä miten kauan.»

»Se vanha mies kuoli. Se joka asui täällä ennen. Carl oli sen nimi.»

»Hän oli isoisäni.»

»Ai.» Tyttö työnsi toisen kätensä farkkujen takataskuun.
»Se antoi mulle hunajaa.»

»Kuulostaa isoisän tapaiselta.» En tiennyt oliko se totta, mutta se tuntui tilanteeseen sopivalta lausahdukselta.

»Sillä oli tapana syödä kaupalla. Se oli aina kiva.»

Slow Jim's oli niitä ränsistyneitä sekatavarakauppoja, joita näkee kaikkialla etelässä, ja se oli ollut olemassa jo ennen minun syntymääni. Isoisällä oli ollut tapana viedä minut sinne aina kun olin hänen luonaan. Kauppa oli kolmipaikkaisen autotallin kokoinen, katettu veranta kadun puolella, ja siellä myytiin kaikkea kaasusta maitoon, muniin ja kalastustarvikkeisiin, eläviin syöteihin ja autonosiin. Pihalla oli vanhanaikaiset bensapumput jotka toimivat vain käteisellä, ja kaupan yhteydessä oli myös grilli. Mieleen on jäänyt kuinka löysin kerran vaahtokarkkien ja ongenkoukkujen välistä pussillisen muovisia lelusotilaita. Tavaroiden sijoittelussa hyllyille ja seinille ei ollut logiikan hiventäkään, mutta minusta se oli aina ollut makeimpia kauppoja mitä olin nähnyt.

»Oletko sinä töissä siellä?»

Tyttö nyökkäsi ja osoitti sitten pitelemääni pahvilaatikkoa.
»Miksi sä laitat noita talon ympärille?»

Katsoin laatikkoa ja tajusin, että olin unohtanut sen kokonaan.

»Kuistilla köllötteli käärme aamulla. Koipallot kuulemma pitävät ne loitolla.»

Tyttö muikisti suutaan ja astui askeleen taaksepäin. »Okei. Halusin vaan tietää asutko sä nyt täällä.»

»Minä olen muuten Trevor Benson.»

Kun sanoin nimeni, tyttö tuijotti minua. Keräten selvästi rohkeutta kysyä asiasta, joka huusi olemassaoloon.

»Mitä sun kasvoille on tapahtunut?»

Tiesin hänen viittaavan ohueen arpeen joka kulki hiusrajas-tani leukaan, ja kysymys vahvisti vaikutelmaa hänen nuoruudes-taan. Aikuiset eivät yleensä ottaneet arpea puheeksi. Yrittivät vain olla kuin eivät huomaisikaan. »Raketti-isku Afganistanissa. Muutama vuosi sitten.»

»Ai.» Tyttö hieraisi nenäänsä kämmenselällä. »Sattuiko se?»

»Kyllä se sattui.»

»Ai», hän sanoi jälleen. »No mun pitää nyt varmaan mennä.»

»Okei.»

Hän lähti tielle päin, kunnes kääntyi yhtäkkiä ympäri. »Ei ne mitään auta», hän huusi.

»Ai mitkä ei auta?»

»Koipallot. Käärmeet ei välitä tippaakaan sun koipalloista.»

»Tiedätkö sen varmasti?»

»Höh, kaikkihan sen tietää.»

Kerro se isoisälleni. »Mitä minun sitten pitäisi tehdä? Että saisin hädettyä käärmeet pois kuistiltani?»

Hän näytti miettivän vastausta. »Ehkä sun pitäisi asua sel-laisessa paikassa, missä ei ole käärmeitä.»

Purskahdin nauruun. Siinä vasta oli outo pakkaus, ja tajusin nauraneeni ensimmäisen kerran New Berniin tuloni jälkeen, mahdollisesti jopa kuukausiin.

»Oli hauska tavata.»

Katsoin hänen menoaan ja yllätyin, kun hän pyörähti hitaasti kantapäillään. »Mä olen Callie», hän huikkasi.

»Hauska tutustua, Callie.»

Kun hän katosi viimein atsaleoiden taakse, kävin mielessäni köydenvetoa jatkaisinko koipallojen kylvämisestä vai antaisinko olla. Minulla ei ollut aavistustakaan oliko Callie oikeassa vai ei, mutta lopulta päätin heittää homman sikseen siltä päivältä. Mieli teki limonaattia ja istuskella jouten takakuistilla, vaikka vain sen takia, että psykiatrini oli suositellut käyttämään aikaa rentoutumiseen nyt kun siihen vielä oli tilaisuus.

Hänen mukaansa se auttaisi pitämään *Pimeyden* loitolla.

Psykiatrini käytti toisinaan kaunistelevaa kieltä, kuten puhui *Pimeydestä* viitatessaan traumaperäiseen stressihäiriöni, tutummin PTSD:hen. Kun olin kysynyt syytä, hän oli selittänyt, että jokainen potilas oli erilainen ja hänen työtään oli löytää sanat, jotka kuvasivat täsmällisesti potilaan mielialaa ja tunteita tavalla joka johdattaisi tämän hitaan toipumisen tielle. Sinä aikana kun oli hoitanut minua, hän oli käyttänyt PTSD:stäni nimiä *kuohunta*, *ongelmat*, *kamppailu*, *perhospaikutus*, *tunne-elämän säätelyn häiriö*, *reaktioherkkyys* – niin ja tietysti *Pimeys*. Se teki istunnoistamme mielenkiintoisia, ja täytyy myöntää, että pimeys oli jotakuinkin niin osuva kuvaus mielentilastani kuin jokin sana nyt voi olla. Pitkän aikaa räjähdysten jälkeen mieleni oli synkkä, yhtä musta kuin tähdetön ja kuuton yötaivas, vaikka en täysin tajunnutkaan pohjimmaista syytä olooni. Alkuvaiheessa kielsin PTSD:n itsepäisesti, mutta toisaalta, itsepäisyshän on aina ollut helmasyntini.

Totta puhuen kiukkuni, masennukseni ja unettomuuteni tuntuivat silloisessa elämäntilanteessa täysin luonnollisilta reaktioilta. Muistuttihan jokainen vilkaisu peiliin raketista, joka oli räjähtänyt Kandaharin lentoasemalla lähellä sairaalan

sisäänkäyntiä syyskuun yhdeksäntenä 2011 vain muutamia sekunteja sen jälkeen kun olin lopettanut työt ja poistunut rakennuksesta. Sanavalintani on hiukan ironinen, sillä »vilkaaisu peiliin» ei tarkoita enää samaa kuin ennen. Oikea silmäni sokeutui, joten syvyysnäköni heikkeni. Peilikuvani tuntuu hie-
man samanlaiselta kuin katsoisi vanhanaikaisen näytönsäätäjän
kuvassa uivia kaloja – melkein oikealta mutta ei aivan – ja vaikka
sen yli pääsisikin, muut vammani ovat yhtä silmiinpistäviä kuin
yksinäinen lippu Mount Everestin huipulla. Mainitsinkin jo
arven kasvoissani, mutta sen lisäksi ylävartaloni on kuin kuun
pinta, täynnä sirpaleiden tekemiä kraattereita. Vasemmasta
kädestäni räjähti irti pikkurilli ja nimetön, mikä oli erityisen
epäonnista koska olen vasuri, ja menetin myös vasemman
korvani. Niin uskomattomalta kuin se ehkä kuulostaakin, tuo
asia minua häiritsi ulkonäössäni eniten. Ihmisen pää ei näytä
luonnolliselta ilman toista korvaa. Pääni näytti omituisen tois-
puoleiselta, ja vasta sillä hetkellä korva alkoi merkitä minulle
todella paljon. Niinä harvoina kertoina kun olin ajatellut kor-
viani, ne olivat olleet tärkeät vain kuulemisen mahdollistajina.
Mutta yritäpä käyttää aurinkolaseja korvapuolena, niin silloin
viimeistään tajuat miten iso menetys se on.

Ja mainitsema ovat vielä selkädinvammat joiden vuoksi
käveleminen oli opeteltava uudestaan, ja jyskyttävät pään-
säryt jotka saattoivat jatkua kuukausitolkulla, ja kaikki tuo
teki minusta fyysisesti ihmisraunion. Mutta Walter Reedin
sotilassairaalan osaavat lääkärit panivat minut kuntoon. No,
ainakin suurimmaksi osaksi. Heti kun olin taas jalkeilla, minut
siirrettiin vanhaan alma materiini Johns Hopkinsin opetus-
sairaalaan, missä minulle suoritettiin sarja plastiikkakirurgisia
toimenpiteitä. Minulla on nyt korvaproteesi, ja vieläpä niin

taidokkaasti tehty että tuskin itsekään erotan sitä aidosta, ja sokeutunut silmäni näyttää normaalilta, vaikka onkin täysin hyödytön. Sormilleni ei pystytty tekemään paljoakaan, ne kun lannoittivat Afganistanin maaperää, mutta plastiikkakirurgi onnistui häivyttämään kasvojeni arven täksi ohueksi valkoiseksi juovaksi, joka se on nyt. Sen huomaa, mutta se ei ole niin ruma että lapset alkaisivat kirkua minut nähdessään. Uskottelen mielelläni itselleni, että arpi antaa kasvoilleni särmää, viestii että tämän sulavakäytöksisen ja herrasmiesmäisen kuoren alla on kiihkeästi elävä, rohkea seikkailija, joka on selviytynyt todellisista vaaroista. Tai jotain sinne päin.

Kehon mukana pirstoutui koko elämäni, uraani myöten. En tiennyt mitä tehdä itseni ja tulevaisuuteni suhteen. En tiennyt miten selviytyä takaumista, unettomuudesta, äkillisistä raivo-kohtauksista ja muista PTSD:hen liittyvistä järjettömistä oireista. Tilani paheni pahenemistaan, kunnes lopulta tapahtui pohjakosketus – neljän päivän ryyppyputki jonka päätteeksi heräsin oksennuslammikon keskeltä – ja ymmärsin vihdoin tarvitsevani apua. Löysin psykiatrin nimeltä Eric Bowen, joka on kognitiivisen ja dialektisen käyttäytymisterapian asiantuntija. Pohjimmitaan niin KKT:ssä kuin DKT:ssäkin opetellaan tarkkailemaan omia käytösmalleja ja siten kontrolloimaan ja säätelemään haitallisia ajatuksia ja tunteita. Jos on maahan lyöty olo, suoritetaan ryhti ja nostetaan pää pystyyn. Jos liian vaikealta tuntuva tehtävä ahdistaa, koetetaan keventää tunnetta aloittamalla helppoista osista jotka sujuvat ilman pinnistelyä, ja siirrytään sitten askel askeleelta haastavampiin osiin.

Käyttäytymisen muuttaminen vaatii pitkäjänteistä työtä, ja KKT:hen ja DKT:hen liittyy paljon muutakin, mutta siitä huolimatta aloin hitaasti mutta varmasti saada itseäni kasaan.

Ja toipumisen myötä aloin miettiä tulevaisuuttani. Keskustelin tohtori Bowenin kanssa erilaisista uravaihtoehtoista, kunnes lopulta tajusin kaipaavani takaisin lääkärin työhön. Otin yhteyttä Johns Hopkinsin yliopistoon ja hain toistamiseen erikoistuvan lääkärin koulutuspaikkaa. Tällä kertaa psykiatrian puolelta. Bowen taisi olla siitä otettu. Lyhyestä virsi kaunis, joten riittääköön kun sanon että naruista vedeltiin – ehkä koska olin Johns Hopkinsin alumneja, ehkä koska olin vammautunut veteraani – ja poikkeuksia myönnettiin. Minut hyväksyttiin psykiatrian erikoistumiskoulutukseen, ja opintojen oli määrä alkaa heinäkuussa. Pian sen jälkeen kun posti oli tuonut hyväksymiskirjeen Johns Hopkinsista, minulle ilmoitettiin että isoisäni oli saanut aivoinfarktin. Se oli tapahtunut Easleyssa Etelä-Carolinassa, kaupungissa jota en ollut kuullut hänen koskaan edes mainitsevan. Minua pyydettiin saapumaan sairaalaan hetimiten, sillä hänellä ei ollut paljon aikaa jäljellä.

En voinut tajuta mitä isoisä oli tehnyt Easleyssa. Minun tietääkseni hän ei ollut vuosikausiin poistunut New Bernistä. Siinä vaiheessa kun vihdoinkin saavuin sairaalaan ja aikani etsityäni löysin hänet sieltä, hän pystyi tuskin puhumaan, hyvä jos sai puristettua tukahtuneesti ulos sanan kerrallaan. Ja nekin olivat käsittämättömiä. Hänen hourailuaan oli sydäntä raastavaa kuunnella, ja vaikka hän puhui omituisia, en päässyt eroon tunteesta, että hän yritti kertoa minulle jotain tärkeää ennen kuin lopulta veti viimeisen henkäyksensä.

Hänen ainoana clossa olevana omaisenaan hautajaisjärjestelyt jäivät minun tehtäväkseni. Olin varma, että isoisä halusi tulla haudatuksi New Berniin. Kuljetutin hänet takaisin kotikaupunkiinsa ja toimitutin haudalla pienen siunaustilaisuuden johon tuli enemmän väkeä kuin olisin ikinä odottanut, vietin paljon

aikaa hänen talossaan ja kuljeskelin ympäri tonttia suruni ja syyllisyydentuskieni kanssa painiskellen. Koska vanhempani olivat olleet kiireisiä uraihmissä, olin viettänyt melkein kaikki lapsuudenkesäni New Bernissä, ja kaipasin isoisääni niin että se tuntui melkein ruumiillisena kipuna. Hän oli hauska, viisas ja lempeä, ja kun olin lapsi, hän sai minut aina tuntemaan itseni vanhemmaksi ja fiksummaksi kuin olinkaan. Olin vasta kahdeksan, kun hän antoi minun imaista henkoset maissipiipustaan, ja hän opetti minut heittämään perhoa ja antoi aina auttaa moottorin rassaushommissa. Hän opetti minulle kaiken mehiläisistä ja niiden hoidosta, ja kun olin teini hän sanoi kerran, että jonain päivänä tapaisin naisen joka muuttaisi elämäni ikuisiksi ajoiksi. Mistä tietäisin kun tapaisin hänet, kysyin silloin, ja isoisä iski silmää ja sanoi, että jos minulla olisi epäilyksiä, niin pitäisi vain jatkaa etsimistä.

Kandaharista paluun jälkeen minulla oli ollut niin paljon kestämistä omassa elämässäni, etten ollut käynyt tapaamassa isoisää hänen viimeisinä vuosinaan. Tiedän, että hän oli ollut huolissaan tilanteestani, mutta en ollut halunnut paljastaa hänelle millaisia demoneja vastaan taistelin. Oli jo ihan tarpeeksi vaikea puhua siitä kaikesta tohtori Bowenin kanssa, ja vaikka tiesin ettei isoisä olisi tuominnut, oli silti ollut helpompi pitää etäisyyttä. Oli musertavaa menettää hänet ennen kuin ehdin uudistaa siteemme. Kaiken lisäksi sikäläinen lakimies soitti minulle heti hautajaisten jälkeen ja ilmoitti minun perineen isoisän paikan, ja niin huomasin olevani sen samaisen talon omistaja, jossa olin viettänyt niin monia tärkeitä lapsuudenkesiä. Hautajaisten jälkeisinä viikkoina mietin paljon kaikkea mikä oli jäänyt sanomatta tuolle lempeälle miehelle, joka oli rakastanut minua täysin ehdotta.

»Kiehtova tarina salaisuuksista,
houkutuksista ja anteeksiannosta. Kirja, jonka
haluaa lukea uudelleen ja uudelleen.»

— CNN UNDERSCORED

.....

Trevor Benson, Afganistanissa loukkaantunut armeijan lääkäri, ei ole käynyt lapsuudenkesiensä maisemissa Pohjois-Carolinassa vuosiin. Mutta kun Trevorin isoisä yllättäen kuolee, on hänen mentävä katsastamaan perimänsä talo. PTSD:stä kärsivä Trevor päättää jäädä rauhalliseen pikkukaupunkiin toipumaan ja hoitamaan isoisän rakkaita mehiläispesiä. Samalla hän yrittää selvittää, mitä isoisä oli oikein puuhannut viimeisinä päivinään. Sitä setviessään hän tutustuu kahteen arvoitukselliseen naiseen, jotka muuttavat hänen elämänsä.

.....

»Joskus on vaikea muistaa millainen ihminen olin kun polkumme kohtasivat, mutta eikö se ole tavallista? Elämä tarjoaa loputtomasti mahdollisuuksia kääntää suuntaa, ja siinä sivussa me kasvamme ja muutamme, ja kun katsomme taustapeiliin, näemme vilahduksen entisestä itsestämme jota ei kaikin ajoin tunnista samaksi ihmiseksi.»

9 789510 498743